

FARMÁŘSKÉ OSIVO – ZÁKLADNÍ INFORMACE

Co je farmářské osivo?

Farmářské osivo je produkt z vlastní sklizně právně chráněné odrůdy, který je využit pěstitelem k dalšímu pěstování.

Farmářské osivo a právní ochrana odrůd

Farmářské osivo je výjimka z režimu právní ochrany odrůd, kdy je pěstitel oprávněn využít ve vlastním podniku osivo z vlastní sklizně odrůdy:

- právně chráněné podle národní legislativy
- právně chráněné odrůdy podle legislativy EU

Při využití produktu z vlastní sklizně právně chráněné odrůdy má šlechtitel právo požadovat od pěstitele přiměřenou úhradu.

Legislativa upravující využívání farmářského osiva

§19 zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, ve znění pozdějších předpisů pro odrůdy s národní právní ochranou, kterou uděluje Národní odrůdový úřad ÚKZÚZ a která má platnost pouze v České republice

Čl. 14 nařízení Rady (ES)2100/94, o odrůdových právech Společenství, pro odrůdy s evropskou právní ochranou, kterou uděluje Odrůdový úřad společenství CPVO ve Francii, s platností pro všechny státy EU

Držitel šlechtitelských práv má výlučné právo k využívání odrůd s udělenou právní ochranou podle zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, ve znění pozdějších předpisů a nařízení Rady (ES) č. 2100/94 o odrůdových právech Společenství, v platném znění. Využívání právně chráněných odrůd jinou osobou je možné pouze na základě souhlasu držitele šlechtitelských práv v licenční smlouvě.

Výjimku tvoří vyjmenované druhy, u kterých je pěstitel na základě výše uvedené legislativy oprávněn využívat pro vlastní potřebu bez předchozího souhlasu držitele šlechtitelských práv farmářské osivo tj. rozmnožovací materiál z vlastní sklizně. Využití farmářského osiva je podmíněno splněním zákonem stanovených podmínek a zaplacením stanovené úhrady.

Povinnosti při využití farmářského osiva

Povinnost pěstitele - sdělit šlechtiteli nebo jeho zástupci na jeho žádost zákonem stanovené informace, které souvisí s využitím farmářského osiva – jméno, místo podnikání, IČ, údaje o rozsahu využití nebo nevyužití farmářského osiva včetně údajů o rozsahu použití certifikovaného osiva, dále údaje o zpracovateli (název, IČ), který pro něj provedl úpravu v případě, že neupravoval osivo sám.

Povinnost zpracovatele - sdělit šlechtiteli nebo jeho zástupci na jeho žádost informace, které se vztahují k upravovanému farmářskému osivu – jméno /název/, místo podnikání, IČ, množství dodaného osiva k úpravě, jakož i výsledné množství upraveného osiva a údaje o datu, místu úpravy a identifikační údaje o osobě, pro kterou byla úprava provedena.

Podmínky pro využití farmářského osiva

Původ farmářského osiva – pěstování nebo opakované pěstování z certifikovaného rozmnožovacího materiálu s tím, že u brambor zákon připouští pouze 1 generaci bezprostředně z certifikované sadby.

Způsob využití farmářského osiva - farmářské osivo je určeno výhradně pro vlastní potřebu, ve vlastním podniku a nesmí být uvedeno do oběhu, nesmí být ani přemístěno od pěstitele bez souhlasu šlechtitele, souhlas není potřeba v případě, kdy se jedná o přesun k čištění osiva „ve mzdě“ u zpracovatele, který je zapsán v seznamu zpracovatelů u ÚKZÚZ.

Úhrada za využití farmářského osiva – využití farmářského osiva právně chráněné odrůdy není podmíněno předchozím souhlasem šlechtitele, pěstitele však zavazuje zaplatit šlechtiteli přiměřenou úhradu, která zpravidla činí 50% z ceny licence certifikovaného rozmnožovacího materiálu.

Výjimka pro malého pěstitele – povinnost úhrady za využití farmářského osiva se nevztahuje na malého pěstitele tj. pěstitele hospodářického na výměře orné půdy menší než 22 ha.

Ověřování správnosti sdělených informací – zákon dává šlechtiteli právo požadovat od pěstitele a zpracovatele doklad, kterým potvrdí správnost jimi sdělených informací o využití příp. zpracování farmářského osiva. Za doklad, potvrzující sdělené informace lze považovat:

- faktury o nákupu certifikovaného osiva
- faktury za úpravu farmářského osiva od zpracovatele
- kopie výkazu statistických ploch ČSÚ k 31. květnu
- Evidence používání přípravků na ochranu rostlin
- kompromisní vzorky k laboratornímu stanovení odrůdy v případě důkazu pro tvrzení, že se jedná o využití nechráněné příp. neznámé odrůdy

Nedodržení podmínek pro využití farmářského osiva – při nedodržení některé ze zákonem stanovených podmínek se jedná podle zákona o správním delikt, za který může ÚKZÚZ uložit ve správním řízení pokutu až do výše 500 000,- Kč

Druhy rostlin, pro které platí výjimka pro využívání farmářského osiva právně chráněných odrůd

Obilniny – oves, ječmen, žito, tritikale, pšenice/obecná, tvrdá, špalda/

Krmné rostliny – lupina žlutá, vojtěška setá, hrách, jetel alexandrijský, jetel perský, bob, vikev setá

Brambor

Olejniny a přadné rostliny – řepka, řepice, len /vyjma lnu přadného/

U všech ostatních, výše nevyjmenovaných druhů není možné u právně chráněných odrůd využít pro další pěstování osivo z vlastní sklizně. U právně chráněných odrůd těchto druhů může pěstitel použít výhradně pouze certifikované osivo.

SYSTÉM FARMÁŘSKÝCH OSIV V ČESKÉ REPUBLICĚ

Družstvo vlastníků odrůd /dále jen DVO/

Šlechtitelé /držitelé šlechtitelských práv k odrůdám rostlin/ a jejich zástupci v České republice vytvořili společně družstvo, kterého hlavní činností je sběr informací, týkajících se úpravy a využívání farmářského osiva a výběr úhrad za jeho využití.

DVO je nezávislá firma, která zajišťuje tuto službu pro své členy na základě smlouvy a nemá žádné jiné podnikatelské aktivity v oblasti šlechtění a semenářství.

Způsob sběru informací

Česká republika patří mezi státy, které mají tzv. dotazníkový systém sběru informací, vytvořený striktně na právech a povinnostech zúčastněných stran dle ustanovení výše uvedené legislativy.

Písemné žádosti – dotazníky rozesílá DVO pěstitelům a zpracovatelům dva krát do roka a to vždy po ukončení výsevni sezóny /jarní, podzimní/. Získané informace jsou elektronicky zpracovány v programu FARMSEED, kterým je vedena evidence, statistiky, fakturace ale také i srovnávání informací, získaných od pěstitelů a zpracovatelů.

Nereagování nebo neposkytnutí požadovaných informací pěstitelům nebo zpracovatelem je správním deliktem a DVO řeší tyto případy předáváním podnětů k ÚKZÚZ na zahájení správního řízení.

Za sdělení informace je považováno i sdělení o nevyužití farmářského osiva v daném výsevni období.

Výběr úhrad

DVO na základě oznámení o využití farmářského osiva vystaví pro forma fakturu a po jejím uhrazení zasílá pěstiteli daňový doklad. Tento postup je plně v souladu se zákonem o DPH. Datem zdanitelného plnění je den připsání platby na účet družstva, protože poplatek za využití farmářského osiva je forma licenčního poplatku, kterého výše nebyla v době využití farmářského osiva známá.

Vybrané úhrady DVO pravidelně odvádí příslušným šlechtitelům. Přiznané a neuhrazené úhrady řeší DVO po zaslání dvou upomínek soudní cestou. Je to krajní a pro pěstitele zbytečné řešení. Pěstitel po vydání soudního rozhodnutí musí hradit navíc úrok z prodlení, náklady na soudní řízení a náklady právního zástupce družstva a v krajním případě i exekutora. Zásadně upřednostňujeme v případech platební neschopnosti jednání a dohodu o odkladu příp. splátkový kalendář.

Ověřování sdělených informací

Je prováděno na základě písemné žádosti o zaslání dokladů nebo předložením dokladů při osobní návštěvě. Kontroly u pěstitelů a zpracovatelů provádí pracovníci družstva Ing. Vojtech Dukát a Ing. Václav Staněk. Ignorování žádosti o předložení dokladů je správním deliktem a je řešeno předáním podnětu k ÚKZÚZ na zahájení správního řízení.

Pro ověření informace o využití nechráněné nebo neznámé odrůdy je odebrán kompromisní vzorek osiva pro laboratorní stanovení odrůdy elektroforézou. Společný vzorek je zapečetěn, opatřen podpisy pěstitelů a pracovníka DVO, je

sepsán protokol o odběru vzorku a pracovníkem DVO předán k rozboru nezávislé laboratoři. Nezávislá laboratoř v Protokolu o výsledku laboratorní zkoušky uvádí i prohlášení o neporušení zapečetění dodaného vzorku k rozboru.

Zjištění využití osiva právně chráněné odrůdy, které nebylo jako certifikované a ani farmářského osiva, je považováno za porušení výlučných práv šlechtitele k chráněné odrůdě tím, že byla využita chráněná odrůda bez uzavření licenční smlouvy, které součástí je i ujednání o ceně licence. Vzhledem k tomu, že se jedná o finanční poškození šlechtitele, tyto případy jsou řešeny soudní cestou. Jedná se například o výsev nakoupeného osiva jako merkantilu, který je následně namořen nebo jako nemořený použit k výsevu.

JAK PODAT OZNÁMENÍ SNADNO A RYCHLE

Podávání informací o vyžití farmářského osiva a sadby provádí pěstitel nebo zpracovatel pomocí oranžového Oznámení o rozsahu použití farmářského osiva a sadby resp. zeleného Oznámení o rozsahu úpravy farmářského osiva.

V dnešní době, kdy většina pěstitelů již běžně využívá internet, **nabízíme možnost podávat požadované informace elektronicky**. Řada z Vás již tento způsob využívá a věříme, že je s tímto systémem spokojena. Elektronická komunikace je oboustranně výhodná, protože je rychlá, levná a dává pěstiteli možnost generování proforma faktur a také zpětného prohlížení sdělených informací.

Na základě četných dotazů a v zájmu ještě většího rozšíření využívání možnosti elektronické komunikace jsme připravili stručného průvodce podáním elektronického oznámení. Podrobnější informace naleznete na www.druvod.cz v menu s názvem **Často kladené otázky a obrazový průvodce podání oznámení**, kde je obrazový průvodce jak registrací, tak i podáním oznámení, podle kterého se Vám zcela jistě podaří oznámení podat.

POSTUP PODÁNÍ OZNÁMENÍ

Na našich internetových stránkách www.druvod.cz vpravo nahoře je kolonka

Přihlášení do systému (přihlášení registrace nápověda) a od tohoto bodu bude začínat Vaše podávání.

Nejprve je nutné vyplnit registrační formulář

K tomu, abyste mohli využít všech výhod systému je nutná Vaše registrace, která slouží k Vašemu bezpečí a zároveň šetří Váš čas.

Výhody registrace:

- automatické doplnění registračních údajů
- přístup k oznámení za předchozí období
- možnost aktualizace kontaktních informací
- možnost vystavení proforma faktur ihned po schválení obsluhou

REGISTRACE

Krok 1 – ověření dle IČ

Za předpokladu, že jste v systému evidováni se v prvním kroku, po zadání IČ klikne na **OVĚŘIT**, proběhne ověření systému.

Krok 2 – registrace

Pokud je Vaše firma dle zadaného IČ v prvním kroku již evidována, stačí vyplnit přihlašovací údaje kontaktní osoby. Mezi nejdůležitější údaje patří **přihlašovací jméno** (Vaše e-mailová adresa) a **heslo** (délka musí být minimálně 6 znaků bez diakritiky)

Pokud není Vaše firma v systému evidována a zadali jste správné IČ, vyplňte celý formulář. Dále pokračujete tlačítkem **REGISTROVAT**.

Krok 3 – odeslání registrace

V tomto posledním kroku si pečlivě zkontrolujte vyplněné informace (při špatném zadání např. e-mailu dochází k problémům s přihlášením do systému). Dále je třeba označit, že souhlasíte se zasláním dokladů v elektronické podobě. Pokud údaje souhlasí, klikněte na tlačítko **ODESLAT REGISTRACI**. (v opačném případě klikněte na **OPRAVIT ÚDAJE**).

Po odeslání registrace se vypíše informace o odeslání.

Po úspěšné registraci Vám dojde do Vašeho e-mailu zpráva s výpisem registračním údajů a s odkazem na potvrzení registrace. Pro ověření registrace **je nutné** na tento odkaz kliknout. Po kliknutí na ověřovací odkaz bude provedeno ověření registrace.

Schválení registrace

Abyste mohli měnit registrační údaje, nahlížet do podaných oznámení, zobrazit či vytisknout proforma faktury je nutné, aby obsluha systému (DVO) provedla kontrolu Vaší registrace a následně tuto registraci schválila. Po schválení registrace obsluhou budete informováni e-mailem.

! Přihlásit se do systému a podat oznámení můžete **ihned po registraci** ,nemusíte čekat, až Vám obsluha schválí registraci.

PŘIHLÁŠENÍ DO SYSTÉMU A PODÁNÍ OZNÁMENÍ

Přihlášení

Přihlášení do systému provedete tak, že po přihlášení do systému uvedete přihlašovací jméno (Váš e-mail zadaný při registraci) a heslo (zadané při registraci). Pro přihlášení klikneme na tlačítko *Přihlásit se*

Podání pěstitelského oznámení

(Oznámení o rozsahu použití farmářského osiva a sadby – oranžový tiskopis)

Po úspěšném přihlášení se Vám vlevo na stránkách zpřístupní tzv. **moje menu** (viz obr.), kde zvolíte možnost **Podání pěstitelského oznámení elektronickou formou**

Po zvolení této možnosti postupujete po jednotlivých krocích. V *prvním kroku* zvolíte období výsevu, v *druhém kroku* zadáte Vaši výměru (není povinná). Ve *třetím kroku* prohlásíte označením

vhodného políčka, zda jste použili farmářské osivo či ne. Ve *čtvrtém kroku* zadáte odrůdy. U použitých odrůd, které jsou v tabulce, uvedete do sloupečku **Výměra (ha)** počet hektarů a zadáte zpracovatele. Pokud si osivo upravujete sami, kliknete na odkaz **sám**. V případě, že Vám osivo upravuje jiný subjekt, kliknete odkaz **vybrat** a vyberete zpracovatele. V *pátém kroku* zkontrolujete informace a označíte políčko, že souhlasíte s tím, že Vaše údaje jsou pravdivé a úplné. A kliknete na **ODESLAT OZNÁMENÍ** Pokud jste nepoužili farmářské osivo či sadbu, čtvrtý krok bude vynechán.

Oznámení bude zavedeno do systému po odsouhlasení obsluhou. O odsouhlasení budete informováni e-mailem. V případě, že jste využili farmářské osivo, obdržíte e-mailem proforma fakturu.

Pokud nepoužíváte internet, můžete Oznámení poslat poštou nebo faxem, vyplnit oranžový formulář a poslat na adresu:

Družstvo vlastníků odrůd, Jihlavská 320/2, 664 41 Troubsko. Všechny kontakty jsou uvedeny na tiskopisu Oznámení nebo na www.druvod.cz. Upozorňujeme, že pokud využijete farmářské osivo, je nutné vždy vyplnit IČ zpracovatele, který Vám osivo upravil, v případě vlastní úpravy stačí napsat, „V“ (3.strana oranžového Oznámení- poslední kolonka –NUTNÉ VYPLNIT). Bez tohoto údaje není možné Oznámení brát jako úplné.

Podání zpracovatelského oznámení

(Oznámení o množství upravovaného farmářského osiva – zelený tiskopis)

Po přihlášení se Vám zpřístupní **moje menu** (viz předchozí obr.), kde uvedete možnost Podání zpracovatelského oznámení.

V *prvním kroku* vyplníte označením políčko o jaké období se jedná, v *druhém kroku* prohlásíte opět označením políčka, zda jste upravovali ve sledovaném období farmářské osivo, či nikoliv

Ve *třetím kroku* zadáte upravované odrůdy pomocí

tlačítka (přidej pěstitele), doplňte **pěstitele, množství dodaného a množství výsledného osiva.**

Pěstitele, pro kterého jste osivo upravovali zadáte kliknutím na odkaz **vybrat** a vyberete pěstitele zadáním IČ pěstitele, po vyhledání pěstitele kliknete na odkaz **vybrat**, po výběru se okno zavře a pěstitel se doplní do řádku k dané odrůdě (vyplní se název a IČ zpracovatele).

Možnost zadání množství osiv se zpřístupní až po výběru pěstitele.

Po zadání odrůd pokračujte kliknutím na tlačítko **POKRAČOVAT**.

Ve *čtvrtém kroku* označíte políčko pro vyjádření souhlasu s uvedeným prohlášením.

V případě, že uvedené údaje souhlasí, pokračujte kliknutím na tlačítko **ODESLAT OZNÁMENÍ**.

Pokud jste farmářské osivo v daném období neupravovali, krok č. 3 bude vynechán.

Jak již bylo uvedeno výše, podrobný postup naleznete i s názornými obrázky na našich internetových stránkách v obrazových průvodcích, kteří Vás budou krok po kroku navádět. Doporučujeme si tento postup vytisknout a podle něj pak postupovat. V případě problému kontaktujte, prosím, Ing. Evu Modlitbovou, tel. 530 508108 nebo mobil 724 227 506, ráda Vám pomůže a poradí.

Vydává : Družstvo vlastníků odrůd jako neprodejný informační materiál